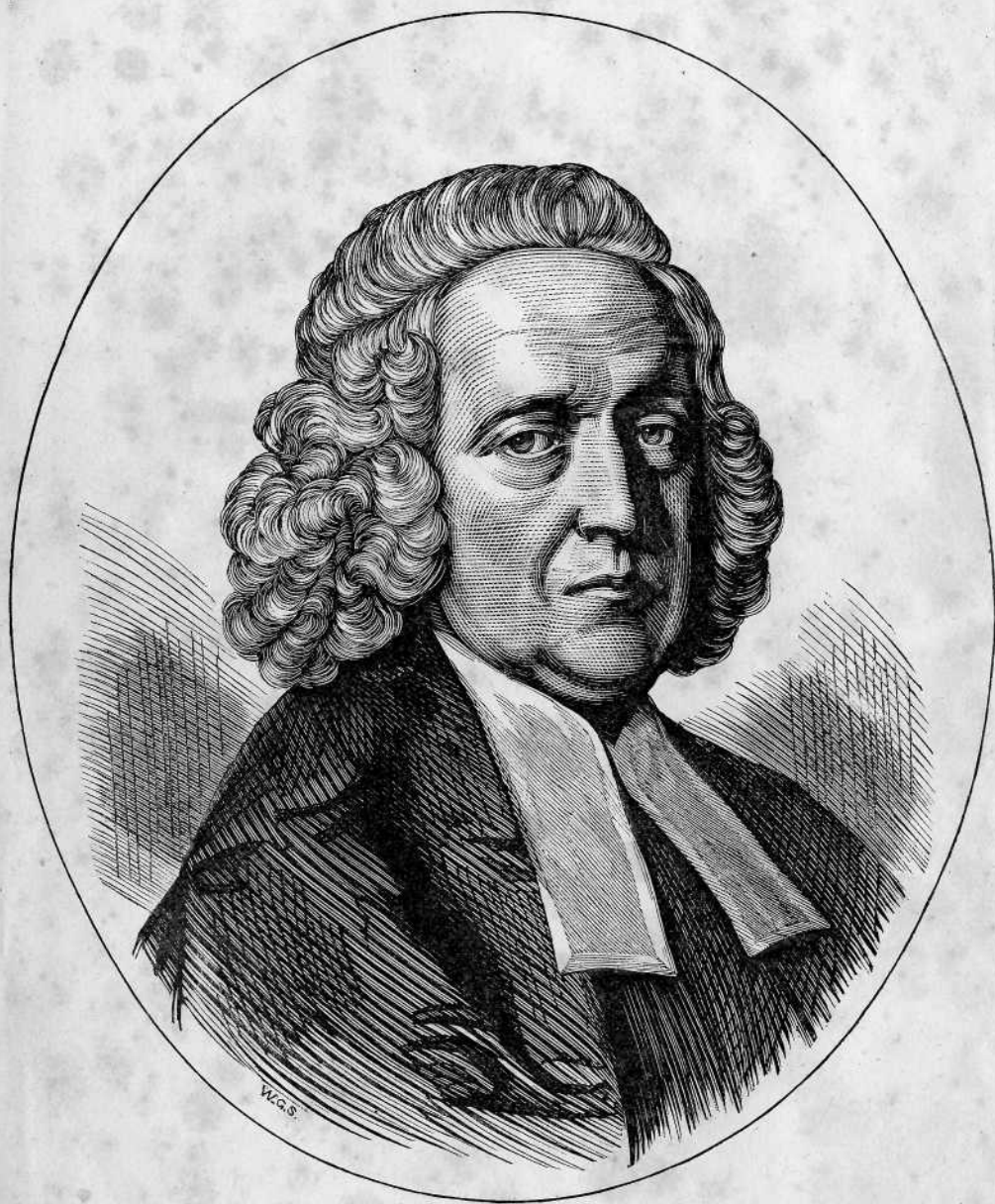

STEPHEN HALES.

MAGYAR
NÖVÉNYTANI LAPOK

SZERKESZTI ÉS KIADJA

KANITZ ÁGOST.

I. ÉVFOLYAM.

EGY ARCKÉPPEL ÉS EGY KÖMETSZ, TÁBLÁVAL.

KOLOZSVÁRT
NYOMATOTT K. PAPP MIKLÓSNÁL
MDCCLXXVII.

106512

BÁRÓ EÖTVÖS JÓZSEF EMLÉKÉNEK.

TARTALOM:

- ASCHERSON P. A kukorica (*Zea Mays* L.) rokonságáról 19.
 BARTH J. Ephedra Erdélyben 49.
 BORBÁS V. Viselhetik-e különböző növények ugyanazon nevet? 50. KANITZ Á. Válasz 53.
 BRASSAI S. Egy pár kis curiosum 129.
 CSATÓ J. Nevezetesebb jelenségek Nagy-Enyed környékének virányában 22. 38.
 DE CANDOLLE A. és HAYNALD L. Mily talajon él a gesztenyefa Magyarhonban és szomszédországaiban? 18. Nyilatkozatok: I. KERNER A. 33. II. HOLUBY J. L. 35. III. STAUB M. 81. IV. TÓTH M. S.J. 84.
 HAYNALD L. I. DE CANDOLLE.
 HOLUBY J. L. Pótdatok Nemes-Podhrad mohvirányához 5.
 HOLUBY J. L. I. DE CANDOLLE.
 HOLUBY J. L. A Mályva (*Althaea rosea* L.) mívelése és a Puccinia Malvacearum 164.
 JANKA V. Észrevételek néhány Cardamine-fajról 36.
 KANITZ Á. Magyarország botanikusaihoz 1.
 KANITZ Á. Haynaldia novum genus Lobeliacearum 3.
 KANITZ Á. I. BORBÁS.
 KERNER A. I. DE CANDOLLE.
 MIKA K. Adatok a Hesperidin alaktanához és microchemiai felismeréséhez 93.
 SACHS J. A sejtek elhelyezéséről a legfiatalabb növényrészekben. Egy kőm. tábl. (Ford.) 157. 173. 197.
 SCHULZER DE MÜGGENBURG S. Animadversiones in celeb. et ill. Dr. ELIAE FRIES em. Prof. Upsal. Hymenomycetes Europeos sive Epicrisin Systematis mycologici. Ed. II. (1874.) 109.

SIMKOVICS L. Fluvészeti jegyzetek Budapest és környékének növényzetéről 125. 145. ¹⁾

SIMKOVICS L. A Tokaj-Hegyalja néhány növényéről 165.

STAUB M. I. De CANDOLLE.

STAUB M. *Populus euphratica* Oliv. 180.

TÓTH M. I. De CANDOLLE.

WALZ L. *Delphinium fissum* W.K. Kolozsvár vidékén 130.

WEDDELL H. A. *Urticaceae herbarii Linneani* rec. 145.

WOLFF G. Jegyzéke néhány Torda környékén előforduló ritkább növénynek 56.

STEPHEN HALES (Arcképpel) 141.

HOFMEISTER † 17.

THEOPHRAST két növénytani munkája a hazaérkezett Corvinák között 112.

MELLÉKLET: P. ASCHERSON et A. KANITZ *Catalogus Cormophytorum et Anthophytorum Serbiae, Bosniae, Hercegovinae, Montis Scodri, Albaniae hucusque cognitorum* p. 1—108.

KÖNYVISMERTETÉSEK:

Atti del congresso internazionale botanico tenuto in Firenze 23.

BAILLON *Dictionnaire de Botanique* 1.2 f. 7. BARY A. De Vergleichende Anatomie der Vegetationsorgane der Phanerogamen 152. BECCARI O. Della organogenia dei fiori feminei del *Gnetum Gneumon* L. 44. — Malesia I. i. 113. BENTHAM G. et HOOKER J. D. *Genera plantarum* II. ii. 8. BERGREN S. Undersökning af Moosfloran vid Diskobugten och Auleitsivikfjorden i Grönland 187. — Musci et Hepaticae Spetsbergenses 186. Bericht über die Weltausstellung in Philadelphia 1876. III. Heft 98. BLAU O. Reisen in Bosnien und der Herzegovina 87. BOEHM J. Ueber die Aufnahme von Wasser und Kalksalzen durch die Blätter der Feuerbohne 70. BORNENSIEG G. C. W. et BURCK W. *Repertorium auctorum literaturae Botanicae periodicae* Tom. II. 8. BRANDZA D. *Fragmente din Flora Romaniei* (ref. UJLAKÁN) 73. BURCK W. I. BORNENSIEG.

CESATI V., PASSERINI G., GIBELLI G. *Compendio della Flora italiana* 29, 70. CONWENTZ H. *Oelhafens Elenchus plantarum circa Daniscum nascentium* 169. *Correspondance botanique* iv. ed. 30.

¹⁾ 148. l. 14. sor alulról „tekintendő“ után pótlendő: „abban különbözik, hogy inkább hasonlít a *V. phlomooides*-hez, azaz a *V. Lychnitis superphlomooides* kombinációjának felel meg.“

FISCHER DE WALDHEIM A. Aperçu systematique des Ustilaginées 103. — Revue des plantes nourricieres des Ustilaginées 186. — Zur Kenntniss der Eutyloma-Arten 186. FOOKE W. O. Synopsis Ruborum Germaniae (ism. HOLUBY) 169, 188.

GIBELLI G. Appunti di Patologia vegetabile 130. 1. kál. CESATI.

HANSTEIN J. Die Parthenogehesis der Caelebogyne ilicifolia 131.

HEER O. Pécs vidékén előforduló permi növényekről, magyar nyelven közli STAUB 71. HELDREICH THEOD. v. Catalogus systematicus herbarii Orphanidis 188. HOOKER J. D. 1. BENTHAM.

JUST L. Botanischer Jahresbericht III. 1. 7.

KERNER A. Ueber Paronychia Kapela 71. KIENITZ GERLOFF F. 1.

VOGEL. KOLB M. Theorie des Gartenbaues 132. KRAEPELIN C. Excursionsflora von Nord- und Mitteld Deutschland 118.

LANGE J. 1. WILLKOMM. LEUNIS J. Synopsis der drei Naturreiche II. Botanik 97. LIMPRICHT G. Die Lebermoose der hohen Tatra 131. LOEW E. Methodisches Uebungsbuch für den Unterricht in der Botanik 12. LUBERSEN CHR. Grundzüge der Botanik (ref. MIKA) 69.

MÜLLENHOFF K. 1. VOGEL.

(NÄGELI) Vorläufige Sätze ueber die niederen Pilze 87. NÄGELI C. von Die niederen Pilze in ihren Beziehungen zu den Infektionskrankheiten 185. — und SCHWENDENER S. Das Mikroskop 2. Aufl. 26. NORDSTEDT O. Nonnullae Algae aquae dulcis Brasilienses 204. — Bohusläns Oedogonieer 204.

PANCHICH J. Eine neue Conifere in den östlichen Alpen 30. PARLATORE F. Flora italiana V. ii. 11. PASQUALE FORT. Sopra alcune mostruosita del fiore della Viola odorata L. e Viola sylvestris Lam. e sulla teoria della Peloria in generale 132. PASSERINI G. 1. CESATI. PFEFFER W. Osmotische Untersuchungen 85. PRITZEL G. A. Thesaurus Literaturae Botanicae 151.

REGEL E. Descriptiones plantarum novarum et minus cognitarum 187.

SACHS J. Ueber die Porosität des Holzes 98. SACHSSE R. Die Chemie und Physiologie der Farbstoffe, Kohlenhydrate und Protein-substanzen (ref. FLEISCHER) 26, 40. SCHIMPER W. Ph. Synopsis muscorum europaeorum. Ed. ii Vol. II 9. SCHMALHAUSEN J. Beiträge zur Kenntniss der Milchsaftbehälter der Pflanzen 169. SCHMITZ FR. Ueber die Auxosporenbildung der Bacillariaceen 204. SCHUCH J. Adatok a járulékos gyökerek fejlődéséhez. A. 103. SCHUR F. Phytographische Mittheilungen I 116. SCHWENDENER I. NÄGELI. STAHL E. Beiträge zur Entwicklungsgeschichte der Flechten (ref. MIKA) 205. STAUB M. A vegetatio fejlődése Fiume környékén 171.

TODARO A. Relazione sui Cotoni coltivati 206.

VOGEL O., MÜLLENHOFF K., KIENITZ-GERLOFF FEL. Leitfaden für den Unterricht in der Botanik 117. VUKOTINOVICH L. Nove biline i razjasnjenja o njekojih dvojbenih 132.

WARMING EUG. Die Blüthe der Compositen 10. WISSNER J. Die Entstehung des Chlorophylls in der Pflanze 42. WILLKOMM M. et LANGE J. Prodrum florae hispanicae III. 2 (ref. JANKA) 28. WITTROCK V. B. On the developement and systematic arrangement of Pithophoraceae a new order of Algae 167.

TUDÓS TÁRSASÁGOK:

Amsterdam: Növénytani congressus 46.
 Bécs: Tud. akademia 77.
 Berlin: Gesellschaft naturforschender Freunde 88, 104, 139, 153.
 Budapest: Tud. akademia 120, 133.
 Helsingfors: Sällskapet pro fauna et flora fennica 121.
 Kopenhagen: Botanisk Forening 90.
 ———: Naiurhistorisk Forening 152.
 London: Linnean Society 76, 194.
 ———: Royal Horticult Society 78, 120.
 ———: Royal Society 79.
 Lund: Fisiografiska sällskapet 153.
 Páris: Académie de Sciences 75, 104, 118, 190, 207.
 ———: Congrès intern. de Botanique et d'Horticulture 88.
 Sz. Pétervár: Tud. akademia 87.
 Stockholm: Tud. akademia 90, 121.

IRODALMI HIREK 14, 47, 91.

PÁLYAKÉRDÉSEK 91.

HALÁLOZÁSOK:

BENNETT JJ. 15. BERCHTOLD FR. GR. 31. BRAUN AL. 79. BRONGNIART A. 14. CERP HENRIETTA 207. DELBROUCK C. 15. EHRENBURG C. G. 15. ENTZ F. 122. FLEISCHER A. 207. FOCKE G. W. 122. FÜCKEL L. 15. FUHLROTT C. 196. GELESNOW N. J. DE 92. GLEHN P. V. 31. GRAF F. 196. GRAY M. EMMA 32. HEWARD R. 207. HOFMEISTER W. 17. HOUTTE L. VAN 31. McIVOR W. G. 15. JUNDZILL J. 121. KÖCHEL L. V. 122. LE MAOUT 185. MÜLLER J. 122. MUNBY G. 15. NEWMAN E. 15. NOTARIS G. DE 47. PANCHER 155. PFEIFFER L. 195. REEVES J. R. 122.

SCHRENK A. VON 15. SCHULTZ F. 32. SMITH PLEASANCE 79. TALBOT W. H. F. 195. VELTEN W. 16. VRABÉLYI M. 122. WAHLBERG P. F. 195. WEDDELL H. A. 155.

EMLÉKKÖVEK:

BRAUN A. 156. LINNÉ 208. WELWITSCH F. 208.

KITÜNTETÉSEK:

BARY A. DE 123. COHN F. 156. DECAISNE J. 92. GÖNCZY P. 140. GOEPFERT 156. GODRON 193. HAYNALD L. 123. HEER O. 92. HOOKER J. D. 123. KERNER A. VON 32. SACHS J. 123, 208. VAN TIEGHEM 92. WIESNER J. 123. WRETSCHKO M. 140.

KINEVEZÉSEK ÉS HABILITATIÓK:

CRÉPIN 16. FRIES T. M. 92. HECKEL 92. KOCH J. 124. MILLARDET 92. PFEFFER W. 79. PHILLIEUX E. 16. SCHWENDENER S. 79. STAHL E. 156. TISSON E. 92. TRAIL J. W. H. 124. VRIES H. DE 196. VÖCHTING H. 124.

UTAZÓK ÉS GYÜJTŐK:

REHMANN A. 124. SCHWEINFURTH G. 124.

NYILVÁNOS ÉS MAGÁNGYÜJTEMÉNYEK.

Bécs, cs. k. udv. növénytani muzeum 117. Berlin, kir. herbarium 208. Brüssel, növénykert 16. Cambridge, egyetem 32. Kew Garden herbarium 108, 208. Kézsmárk Magyarországi kárpátgyűjtő muzeuma 92. London, British Museum 15, 16, 80, 108. Pharmaceutical Society 92. Nagy-Szeben, Verein für Landeskunde 124. Paris, Cosson herbariuma 172. Kath. egyetem 92. Természettudományi muzeum 16. Rio de Janeiro, Museu nacional 48. Temesvár, természettudományi muzeum 124.

BRAUN A. 208. BROWN R. 15, 16. DIEUDONNÉ O. 16. GRAY M. E. 32. GRENIER 16. HAMBURY 92. MUNBY G. 108. RUSSEL M. A. 80. SCHUR 117, 172. SHUTTLEWORTH R. J. 108. TULASNE 92.

SZÁRITOTT NÖVÉNYEK:

JANKA 48, 108. KOVÁTS Gy. 48. RICHTER L. 31. RÖSLER L. és TRÜ
MEN VON 80. TODARO A. 80. WITTRICK V. és NORDSTEDT 48.

ÁLLATNEVEK.

Acarus 78. Cecidomyia 78. Cetonidae 114. Chelon 115. Cur-
culionidae 114. *Darázs* 194. Holothuria 194. *Kasza* 114. Phyllo-
xera 24, 192. Salamandra 154. Saurus 115.

NÖVÉNYNEVEK.

Abies 99. Acanthaceae 20. Acer 5, 12, 57, 58, 154, 169. Ace-
tabularia 134, 135. Achillea 61. Achyrophorus 62. Aconitum 56. Ado-
nis 151. Adoxa 160. Aecidiomycetes 105, 107, 108, 139. Aecidium
47, 78, 79, 90, 105. Aegilops 82. Agaricini 109. Agaricus 110, 111,
112, 130. Agropyrum 52, 54, 68. Ailanthus 28. Alchemilla 121, 170.
Algae 77, 90, 194, 204. Allium 49, 50, 67. Alnus 7. Alsine 57.
Althaea 57, 165. Alyssum 56. Amaia 56. Amanitaria 112. Ama-
rantaceae 30. Amblystegium 6. Ambrosia 11. Ambrosiaceae 71. Am-
pelidae 12. Ampelopsis 154. Amygdaleae 193. Amygdalus 158.
Anacalypta 5. Anacamptis 66. Anadyomene 31. Anagallis 64. Ana-
gyris 119. Anchusa 63. Andreaea 121, 201. Andropogon 34. Angio-
spermae 69. Annularia 24. Antennaria 105. Anthyllis 119. Apetalae
13, 69. Aplophyllum 39. Apocynaceae 30. Apocynae 169. Apose-
ris 67. Aquilegia 36. Arabis 56. Araceae 14. Araucarites 72. Are-
naria 57. Aristolochiaceae 30. Aristolochia 65, 154. Arnica 61. Ar-
temisia 61. Asclepiadeae 122, 169. Ascomycetes 46, 108, 206. As-
perugo 63. Asperula 60, 147. Aspidium 195. Asplenium 68. Aster
61. Astragalus 28, 58. Astrantia 59. Atragene 56. Atriplex 65. Au-
rantaceae 12. Avena 22, 68. Azolla 200, 201, 202.

Bacillariaceae 16, 140, 204. Bacteriae 76. Bacteridium 193.
Bacterium 24. Baiera 72. Balanophoreae 30. Balsamina 161. Bam-
busaceae 21. Barbula 5, 6. Basidiomycetes 46, 107, 108. Bassia
153. Batrachospermum 192. Berchtoldia 31. *Bétres* 353. Betula 180.
Betulaceae 30. Biforis 60. Biscutella 57. Bizineae 12. Blasia 201.
Boehmeria 146, 147. Boletus 78. *Borneofa* 108. Boraginaceae 15,
30, 71. Brachythecium 6. Brandeja 73. Brassica 47, 188. Braunia
79. Bromus 195. Bryum 6. Bulbocodium 67. Banium 166. Bursera-
ceae 12. Buxaceae 28, 30. *Buxa* 76. Byssus 14.

Cactaceae 195. Cadium 134. Caelobogyne 131. Calamus 114,
115. Callithamnion 134. Calluna 34. Calophyllum 153, 194. Campa-

nula 62, 134, 187. Campanulaceae 71, 187. Camptothecium 6. Canua 94. Cantharellus 111. Capsella 202. Cardamine 36, 37, 38. Carduus 61, 89, 132. Carex 68, 126, 134, Carlina 61. Carpolithes 72. Cascarilla 155. Castanea 18, 33, 34, 35, 81, 82, 84, 85. *Castanhas d'Inhambane* 153. Catalpa 154. Caulalis 60. Cedrelaceae 12. Celastrineae 28. Celtis 27. Centaurea 38, 62. Centrophylum 62. Cephalaria 60. Cerasus 58. Cerastium 57. Ceratocephalus 56. Ceratonia 119, 120. Ceratophylleae 30. Ceratophyllum 192. Ceratopteris 198. Chaetoceros 89. Chaetophoreae 168. Chamaenerion 59. Chamaerops 119, 120. Chantransia 192. Chara 202. Characeae 168, 203, 204. Characiceae 168. *Chenes* 76. Chenopodiaceae 30. Chionachne 20. Chionia 112. Chlorophyllophyceae 168. Cichoriaceae 169. Cichorium 147. Cinchona 15, 155. Cinnamomum 207. Circaea 59. Cirsium 61, 132. Cistineae 12. Citrus 93, 94, 96. 119. Cladophora 167. Cladophoreae 168. Cladosporium 121. Cladostephus 178. Clusiaceae 12. Cneorum 28. Cnidium 60. Coccus 114. Cocculus 94, 95. Coix 19, 20. Colchicum 24. Coleochaete 200, 201. Coleochaeteae 168. Colpodium 59. Compositae 10, 11, 71, 77, 122, 133. — labiatiflorae 11. — liguliflorae 11. — radiatae 11. — tubiflorae 11. Conervaceae 168. Coniferae 24, 30, 45, 90, 163, 172. Conjugatae 168. Connaraceae 12. Convallaria 67. Convolvulaceae 30. Convolvulus 89, 147. Coprius 139. Cordaites 192. Coriaria 119. Coriariaceae 12. Cormophyta 155. Cornus 60. Coronilla 151. Corydalis 56. *Cotoni* 206. Cotonaster 59. Crambe 57. Cremopyrum 52, 55. Crepis 62. Crocus 66. Cruciferae 171. Crypsis 68. Cucurbitaceae 153. Cupuliferae 30. Cuscuta 147, 166. Cycadeae 45, 152. Cycas 45, 46. Cyclamen 78. Cyclopteris 193. Cylandrocarpa 187. Cynanchum 23. Cynareae 11. Cynocrambeae 30. Cynomorium 24. Cyperaceae 77. Cyperus 67. Cypridium 66. Cystopteris 68. Cytinus 24. Cytisus 58.

Danthonia 68. Daphne 65, 78. Delesseria 158. Delphinium 56, 139. Desmidiaceae 168. Dianthus 38, 39, 50, 51, 57, 153. Diatomaceae 16, 24, 89. Dicotyledoneae 153. Digitalis 63. Diosmeae 12. Diospyrus 24, 77. Diptachne 68. Diplotaxis 39, 50. Dipsacus 60, 79. Dipterocarpeae 12. Doronicum 61. Draba 57. Dracocephalum 64. Drosera 193. Dryas 180. Durio 115. Duvallia 202.

Ebenaceae 30. Echinops 61. Echium 163. Ehrenbergia 16. *Egyszikűek* 30. Eleagnaceae 30. Elentheropetalae 13. Embryopteris 77. Empetraceae 28, 30. Empusa 105, 106. Encephalartos 78. Entomophthora 105, 106, 107. Entomophthoraceae 105, 108. Entyloma 104, 186. Ephedra 49, 50, 65. Equisetum 68, 202. Eremopyrum 55. Ericaceae 71. Eriophorum 67. Erodium 82. Erucastrum 39. Erythraea 63. Erythronium 67. Eucalyptus 74. Euchlaena 20, 21. Eucladium 5. Euclidium 57. Eugeissona 108. Eupatorium 60. Eu-

phorbiaceae 28, 30, 147, 169. Euphorbia 65, 89, 96, 119, 139. Euryrhynchium 6.

Fagyalfa 103. *Fern* 76, 194. *Fernia* 60. *Festuca* 126. *Ficus* 89, 119. *Filices* 207. *Filicinae* 69. *Fissidens* 6, 121. *Flechten* 205. *Fleurya* 146, 147. *Florideae* 134, 162, 192, 203, 205, 206. *Fockea* 122. *Fragilaria* 89. *Fritillaria* 67. *Frullania* 201. *Fucaceae* 202. *Fucus* 158, 178, 202. *Fungi* 78. *Fűzfa* 78, 103.

Gagea 67, 127. *Galanthus* 60. *Galeobdolon* 64. *Galium* 60, 147, 166, 167. *Gamopetalae* 8, 9, 13. *Gelidium* 134. *Geminella* 104. *Genista*, 39, 58. *Gentiana* 163. *Gentianaceae* 30, 71. *Gentianeae* 77. *Geracium* 62. *Geranium* 58. *Gesneriaceae* 31. *Gjödingsvamp* 90. *Gladiolus* 166. *Globulariae* 30. *Gnetaceae* 20. *Gnetum* 44, 45, 46. *Gombák* 161. *Gossypium* 207. *Gramina* 76. *Gramineae* 76, 77, 133. *Grayemma* 32. *Griffithsia* 134. *Grimaldia* 202. *Grimmia* 7. *Guzerat* 88. *Gymnadenia* 66. *Gymnospermae* 13, 155.

Haemodoraceae 77. *Halimocnemis* 65. *Halopithys* 136. *Halo-
rageae* 30. *Haplophyllum* 23, 39. *Haynaldia* 3, 4, 51, 52, 53, 55. *Hedera* 60. *Hedysareae* 28. *Helicostylum* 55. *Heliostropium* 63. *Helyticolum* 55. *Hemileia* 121. *Hepaticae* 90, 186, 194. *Herminium* 66. *Herniaria* 59. *Hesperidaceae* 91. *Hewardia* 207. *Hibiscus* 57. *Hieracium* 38, 62, 147, 202. *Hierochloa* 68. *Hippuris* 163, 180, 204. *Hordeum* 54. *Hormoceras* 134. *Houttea* 31. *Humulus* 201, 202. *Hya-
cinthus* 47. *Hydnum* 114. *Hydrodictyon* 168. *Hymenomycetes* 110. *Hypericineae* 12. *Hypericum* 57. *Hypnum* 7. *Hypocastaneae* 154. *Hypochoeris* 162. *Hypoxidaceae* 77.

Illicineae 12, 28. *Impatiens* 58, 154. *Ioula* 61, 96, 121. *Iri-
daceae* 77. *Iris* 66.

Jasmineae 30. *Jauuolla* 94. *Juglandaceae* 28, 30. *Juncus* 127. *Jurinea* 62.

Kalstroemia 16. *Kantia* 121. *Kávésfa* 121. *Kentia* 114, 115. *Kochia* 65. *Köchlea* 122. *Kryptogam* 13, 137, 157, 158, 161, 202. *Kumri* 79.

Labiatae 30. *Lactarius* 111. *Lactuca* 62. *Lamium* 64, 170. *Lampsana* 62. *Larix* 65. *Laserpitium* 60. *Lathraea* 41, 64. *Lathyrus* 58. *Lauraceae* 30. *Laurencia* 134. *Laurus* 119, 120. *Lebermose* 131. *Leguminosae* 28, 77, 78, 188. *Lentibulariaceae* 30, 71. *Lentini-
nus* 110, 111. *Lepigonum* 57. *Leptospermum* 194. *Libanotis* 60. *Lich-
enes* 24, 77, 194, 195. *Liliaceae* 77. *Lilium* 67, 132. *Limosella* 64. *Linaria* 63, 129. *Linospadix* 114. *Linosyris* 60. *Linum* 57, 161. *Listera* 66. *Lithospermum* 63. *Livistona* 114. *Lobeliaceae* 3, 4, 71. *Lolium* 68. *Lonicera* 154. *Lophyra* 136. *Lotus* 58. *Lucuma* 153. *Lycopodium* 68. *Lycopus* 64. *Lysimachia* 64, 148, 206. *Lythrum* 59, 118.

Mábo 153. *Mafoureira* 153. *Majanthemum* 67. *Májmohok* 201. *Malpighiaceae* 12. *Malva* 57. *Maoutia* 155. *Marattia* 76. *Maregraviaceae* 12. *Marrubium* 64. *Marsilia* 198, 202, 203. *Medicago* 89, 151, 166. *Melampyrum* 64. *Melanotaenium* 104. *Meliaceae* 12, 153, 194. *Melica* 68. *Melilotus* 58. *Melittis* 64. *Melobesia* 200, 201. *Menyantheae* 30, 71. *Menyanthes* 62. *Mentha* 148. *Mercurialis* 65. *Mesocarpeae* 168. *Metzgeria* 199. *Moehringia* 57. *Mohaféle* 137. *Mohok* 10, 158. *Monocotyled.* 13. *Monotropaeae* 71. *Moreae* 30. *Moszatok* 137, 158, 160, 161. *Mucorineae* 75, 135. *Munbya* 15. *Muscari* 67. *Musci* 90, 186. *Myagrurn* 57. *Mycomycetes* 108. *Myosotis* 166. *Myosurus* 56. *Myricaria* 59. *Myriophyllum* 59. *Myrtus* 119, 120. *Myxomycetes* 24, 76, 108.

Nasturtium 166, 167. *Negundo* 154. *Nengella* 114, 115. *Neottia* 66. *Nepeta* 127. *Nerium* 119, 120. *Neslia* 57. *Neuropteridea* 193. *Niko* 153. *Nipa* 114. *Notarisia* 47. *Noyer* 118. *Nyárfa* 103.

Odontites 64. *Oedogoniaceae* 121, 168. *Oedogonieae* 70, 204. *Oenanthe* 59. *Oenothera* 59. *Olea* 119. *Oleaceae* 30. *Olyra* 20. *Oncosperma* 114. *Onosma* 63. *Oosporae* 108. *Orania* 114, 115. *Orchis* 65, 66. *Oreoselinum* 60. *Orgonafa* 103. *Ornithogalum* 22, 67. *Orobanchaceae* 30. *Orobanche* 64. *Orobns* 28. *Orthotrichum* 5, 187. *Osunda* 202. *Ostrya* 119. *Oxalis* 58. *Oxytropis* 58.

Padus 58. *Paeonia* 56. *Páfrány* 158, 178. *Paliurus* 82. *Palmé* 113. *Palmellaceae* 168. *Papilionaceae* 28, 133. *Parietaria* 65, 145, 146. *Parlatoria* 171. *Paronychia* 59, 71. *Pea* 78. *Pediastreae* 168. *Pedicularis* 64. *Peganum* 82. *Perenosporeae* 153. *Petroselinum* 30. *Pencedanum* 60. *Phanerogam* 158, 162, 163, 164, 178. *Phaeasium* 62. *Phaseum* 5, 6. *Phaseolus* 70, 77, 78. *Phleboanthe* 64. *Phragmites* 148. *Phycomycetes* 108. *Physalis* 63. *Physma* 205. *Phyteuma* 62, 187. *Phytolaccaceae* 30. *Pilea* 146. *Pilobolus* 134, 138, 139. *Pilze* 87, 185. *Pimpinella* 59. *Pinanga* 115. *Pinus* 30, 121. *Piptatherum* 68. *Pirola* 78. *Pirolaceae* 71. *Pistacia* 119. *Pisum* 90. *Pithophoraceae* 167, 168. *Placodermei* 112. *Plantagineae* 8, 30. *Plantago* 65. *Platanaceae* 30. *Platanthera* 66. *Plumbagineae* 30. *Poa* 52, 166, 167. *Podospermum* 62. *Podostemaceae* 155. *Polemoniaceae* 30. *Pollinia* 34. *Polycnemum* 65. *Polygala* 152. *Polygonaceae* 30. *Polygonatum* 66. *Polygonum* 65, 170. *Polypodium* 68. *Polyporus* 111. *Polystichum* 68. *Polytoca* 20. *Pomaceae* 117. *Populus* 180, 181, 182, 183, 184. *Potamogeton* 65. *Potentilla* 58, 59, 170. *Poterium* 59. *Pottia* 5. *Ponzolzia* 145, 146. *Prenanthes* 62. *Primula* 64, 193. *Primulaceae* 30, 77, 194. *Protomyces* 130. *Prunus* 155. *Psalliota* 112. *Pseudo-Secale* 52. *Pteris* 34, 68. *Pteroneurum* 36, 137. *Ptychosperma* 114, 115, 116. *Puccinia* 47, 139, 165. *Pulegium* 64. *Pulmonaria* 63. *Pulsatilla* 56. *Punica* 119.

Quercus 78, 119, 162.

Radula 121. *Rafflesiaceae* 30. *Ranunculaceae* 77, 117. *Ranunculus* 56. *Reana* 20, 21. *Resumureaceae* 12. *Rebonillia* 202. *Reevesia* 122. *Rhabdocarpus* 72. *Rhamneae* 12. *Rhamnaceae* 28. *Rhamnus* 58. *Rhizoboleae* 12. *Rhizoselenium* 89. *Rhynchospora* 67. *Rhynchostegium* 6. *Rhytisma* 78. *Ribes* 59, 202. *Riccia* 121. *Riciniocarpus* 146. *Rosa* 59, 121. *Rosaceae* 77. *Ross* 88. *Rubus* 129, 169, 170, 188, 189, 190. *Rumex* 127, 128. *Ruta* 207.

Sagopalma 114. *Salicornia* 25. *Salix* 6, 134, 154, 180, 182. *Salicineae* 30. *Salvia* 64. *Salvinia* 200, 201. *Sambucus* 154. *Sanguisorba* 59. *Sanicula* 59. *Santalaceae* 30. *Sapindaceae* 12, 24. *Sapotaceae* 153, 195. *Saprolegniae* 75. *Sarcoscyphus* 186. *Sargasso* 153. *Sarracenia* 24. *Saxifraga* 59. *Saxifragea* 77. *Scabiosa* 60, 148. *Schizolepis* 72. *Schizomeris* 201. *Schoberia* 65. *Scilla* 67. *Scolopendrium* 68, 126. *Scorzonera* 62. *Scrofularia* 63. *Scrofulariaceae* 30. *Scutellaria* 23, 64, 149. *Secale* 52. *Sedum* 59, 154. *Selaginella* 198, 203. *Seligeria* 186. *Sempervivum* 59. *Senecillis* 61. *Senecio* 61. *Sequoia* 72. *Serratula* 61, 62. *Seseli* 60. *Sepherdia* 201. *Sideritis* 64. *Silene* 60, 166. *Siene* 57, 121. *Simarubaceae* 28. *Sinapis* 28. *Siphoneae* 168. *Sisymbrium* 195. *Smilacea* 14. *Smilax* 119. *Solanaceae* 30. *Solanum* 154. *Solidago* 61. *Sommiera* 115. *Sonchus* 62. *Sorbus* 59. *Sorisporium* 104, 107. *Sparganium* 65. *Specularia* 187. *Sphaerangium* 5. *Sphaeropleae* 168. *Sphagnum* 199. *Spiraea* 58. *Spiridia* 137. *Spirogyra* 137, 138. *Spondiaceae* 12. *Staphylea* 58. *Statice* 64. *Stellera* 65. *Sterculiaceae* 122. *Stipa* 68. *Struthiopteris* 68. *Sturmia* 66. *Stylideae* 8. *Styraceae* 30. *Succisa* 60. *Swertia* 63. *Symphytum* 63. *Synedra* 89, 140. *Syringa* 89, 140, 154. *Syzygites* 16.

Tacca 194. *Taleopteris* 193. *Thalassiosira* 89. *Thallophyta* 69. *Tamariscineae* 12. *Tarackbuza* 78. *Tarichium* 106. *Taxus* 72, 99. *Telckia* 61. *Telfairia* 153. *Teosynté* 21. *Tephroseris* 38, 61. *Terebinthaceae* 12, 28. *Ternstroemiaceae* 12. *Testicularia* 104. *Teucrium* 64. *Thalictrum* 56, 149, 150. *Thamnum* 6. *Thecaphora* 104, 107. *Thesium* 65. *Thlaspi* 57, 194. *Thuidium* 6, 7. *Thymeleaceae* 30. *Thymus* 64. *Tilletia* 104, 130. *Tök* 161. *Torilis* 166. *Tormentilla* 59. *Trachypleurum* 59. *Tragopogon* 38, 62, 147. *Trichilia* 153. *Trifolium* 29, 58. *Trinia* 49. *Trioidia* 68. *Tripolium* 61. *Tripsacum* 20. *Triticum* 52, 54. *Trollius* 56. *Tulipa* 47. *Turgenia* 60. *Typha* 65.

Ulmaceae 30. *Ulmannia* 72. *Ulmus* 65. *Ulotricheae* 168. *Ulvaceae* 163. *Umbelliferae* 139. *Uredineae* 47, 107. *Uredo* 139. *Urera* 146. *Urocystis* 104. *Uromyces* 89, 90, 139. *Urtica* 146, 147. *Urticaceae* 30, 145. *Ustilagineae* 24, 103, 104, 107, 108, 186. *Ustilago* 104. *Üszökgomba* 108. *Utricularia* 30, 148, 149, 155.

Vaccinium 62. **Valeriana** 60. **Van Houttea** 31. **Vaucheria** 137, 138. **Vaucheriaceae** 168. **Veratrum** 67. **Verbascum** 63, 148. **Verbenaceae** 30. **Veronica** 63. **Viburnum** 119. **Vinca** 62. **Viola** 39, 57, 132. **Viscum** 75, 118. **Vites** 12. **Vitis** 119, 128. **Volvoceae** 168. **Voltzia** 72.

Waldsteinia 58. **Weddellina** 155. **Welwitschia** 45, 46, 208.

Xanthium 11.

Zanthoxyleae 12. **Zea** 19. **Zurloa** 24. **Zuzmók** 206. **Zygemeae** 168. **Zygomycetes** 108.

Előfizetési feltételek 2, 196, 208. **Értesítés** 208. **Kérelem** 16, 32, 92. **Szerkesztői posta** 80.

MAGYAR NÖVÉNYTANI LAPOK

SZERKESZTI ÉS KIADJA

KANITZ ÁGOST.

I. ÉVF. 1. SZ.

1877. JANUÁR.

TARTALOM: Magyarország botanikusaihoz. — Előfizetési fölhívás. — Haynaldia novum genus Lobeliacearum auctore AUGUSTO KANITZ. — Pótdatok Nemes-Podhrad mohvirányához HOLUBY J. L. — Könyvismertetések: BAILLON Dictionnaire de Botanique. 1. 2 f. JUST Botanischer Jahresbericht III. 1. BOHNENSIEG et BURCK Repertorium annum literaturae Botanicae periodicae. BENTHAM et HOOKER Genera plantarum II. 2. SCHIMPER Synopsis muscorum europaeorum. Ed. II. Voll II. WARMING Die Blüthe der Compositen PABLATORE Flora italiana V. 2. LOEW Methodisches Übungsbuch farden Unterricht in der Botanik. — Irodalmi hírek. — Az 1876-ban elhunyt nevezetesebb botanikusok. — Kinevezések. — Nyilvános gyűjtemények. — Kérelem.

MAGYARORSZÁG BOTANIKUSAIHOZ!

„1.5.7.8. esztendőben nyomtatott Kolozsvárat Hel-tai Gáspárné műhelyében“ a következő című könyv:

„Herbarium az fáknak, füveknek nevekről, természetekről és hasznairól, magyar nyelvre és ez rendre hozta az Doktorok könyveiből az Horhi Melius Peter.“

Tehát majdnem 300 évvel az első magyar füves könyv megjelenése után, vagyok én azon szerencsés helyzetben, hogy itt Kolosvárt adhatom ki az első magyar növénytani lapokat.

Mennyi szép, mennyi magasztos gondolat kifejezéséhez, nyújtana ez alkalmat.

De mindezeket elnyomja azon súlyos gond, vajjon szerény vállalatom azon szellemi és anyagi támogatásban részesülni fog-e, melyet a hazai tudományosság érdekében oly hön ohajtók!

Programmot nem nyujtok, személyemet illetőleg talán tudják a honi botanikusok, hogy én, ki hazánk növénytani multját oly sokáig tanulmányom tárgyává tettem, minden közlést, mely még oly csekély becszel bir örömmel fogadok.

Mindent a mi a növénytanra vonatkozik és mi a tudomány színvonalán áll örömmel fogok lapomba fel venni.

A tulajdonképeni programmot csak munkatársaimmal együtt alkothatjuk majd meg, akkor, midőn a legjobbat törekedvén nyujtani, a szerény kolozsvári vállalatot, több más nagyfontosságú munkák kiindulási pontjává fogjuk tehetni.

Most csak azon szavakkal végezhetem ezen első felszólalásomat, a melyekkel ezt Heltainé 300 év előtt a füveskönyv kiadás alkalmával tette: „és az én kicsind munkám is ez könyvnek kiadásában legyen hasznos és az Magyar nemzetségnek épületire és méltóságára.”

Kitaibel Pál halálának LIX. évfordulati napján.

KANITZ ÁGOST.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

A havonkint legalább egy egész iven megjelenendő

MAGYAR NÖVÉNYTANI LAPOK

előfizetési ára egy évre három forint, mely összeg előhirthoz bérmentve küldendő.

A legolcsóbb pénzküldési mód, kétségkívül a postautalványozás.

Kolozsvárt, 1876. december hóban.

KANITZ ÁGOST,

A MAGYAR NÖVÉNYTANI LAPOK
szerkesztője és kiadója.

HAYNALDIA

NOVUM GENUS LOBELIACEARUM

AUCTORE

AUGUSTO KANITZ.

Flos diplochlamydens, zygomorphus, opisthodromus, resupinatus, hermaphroditus, cyclicus, cyclis ex indole pentameris, gynoecciali vero depauperato.

Calyx basi ovario connatus, pentamerus, subglobosus, oblongus, sepalis 3 superioribus, 2 inferioribus (in flore resupinato) parum inaequalibus, supra basin connatis ceterum lineari lanceolatis, subulatis.

Corolla disci margini inserta, sympetala, pentamera, calycem superans, rarius eo brevior, bilabiata, labium superius (in flore resupinato) petalis duobus aequalibus longitudinaliter fissum, inferius tripetalum aequale vel petalo medio paullo longiore, petalorum partes liberae apicales subincumbentes vel patentes.

Androecium pentamerum a petalis supra plus minus remotum, epigynum. **Stamina** 5 monadelphia, stylum cingentia. **Filamenta** basi libera, inferne dilatata, iuxta totam longitudinem in tubum connata, duo inferiora paullo breviora. **Antherae** oblongae, erectae, dithecae, birimosae, rimâ longitudinaliter dehiscentes, connatae, duo inferiores paullo breviores, vertice barbatae vel penicillatae. **Pollinis** granula discreta, flava, ellipsoidea, levia, trisulca.

Gynoeccium dimerum, syncarpicum, carpidia 2. **Pistillum** turbinatum stamina superans. **Ovarium** inferum, subglobosum, biloculare. **Placentae** carnosulae. **Ovula** plurima, placentis undique affixa, integumentis 2, anatropa. **Stylus** apicalis, simplex, filiformis sub anthesi inclusus,

demum ex androecio exserto. Stigmata duo mediana, lobis rotundatis, glabris, subtus pilorum collectivorum anulo. Capsula infera, vel semisupera bilocularis, conico-rostrata, apice valvis 2 loculicide dehiscens. Semina plurima parva, lentiformia, alâ membranaceâ cincta. Embryon orthotropus, in endospermio, ex cellulis cellularum divisione ortis compositi, axi, eiusdem fere longitudine.

Herbae elatae, 1—4 metrales, perennes, paludum Brasiliae incolae, caulibus simplicibus fistulosis, inferne nudis, foliis usque 40 cm. longis alternis, bracteis magnis linearibus vel latioribus, racemis a 30 cm. usque fere metralibus, petalis caeruleis, cyaneis vel pallide — violaceis.

Genus sat naturale quatuor speciebus *Lobeliarum* brasiliensibus iam antea nominatis, quarum tamen haud una satis cognita erat, fundatum. (De *Lobelia uranocoma* CHAM. [*Haynaldia uranocoma*. (CHAM.) KAN.] *L. thapsoidea* SCHOTT [*H. thapsoidea* (SCHOTT) KAN.] *L. exaltata* POHL [*H. exaltata* (POHL) KAN.] cf. DC. Prodr. VII. p. 379—380 n. 125, 126, 127. quarta *L. organensis* GARDN. in Hook. Lond. journ. of bot. IV. 128. ex WALP. Rep. VI. 375. sec. descriptionem fragmentariam, certe est *Haynaldia*, an bona species?)

Haynaldia differt a plurimis LOBELIACEIS seminibus alatis, a *Lobelia* etiam bracteis magnis et a *Tupa* insuper corolla bilabiata.

Dedico hoc genus Viro excellentissimo ac reverendissimo LUDOVICO HAYNALD SS.Th.D. Archiepisc. Colloc. et Bács. scientiae amabilis cultori felici, botanicorum fautori, auctoris patrono optimo.

PÓTADATOK NEMES-PODHRAD MOHVIRÁNYÁHOZ.

HOLUBY JÓZSEF L.-tól.

Nemes-Podhrad igen szerény és szegény falu. Trencsin-megye délnyugati zugában, melynek csak az 1848 előtti korteskedések alkalmával némi hirneve volt. Ezen most igen csendes helység környékében, kiváltképen a phanerogám növények után járván, csak úgy mellékesen a mohokra is kiterjesztém figyelmemet; és ámbár a talaj csekély változatossága, nagyobb sziklák és mocsarak ugymint magasabb hegyek hiánya (a Morvaországgal határos Lopennik 2800', a Vág bal partján fekvő Inovec 3300' magas) nem igen dús mohvirányt ígérhetett: mégsem volt fáradozásom oly eredmény nélkül, hogy a közönséges koszmopolita mohfajokon kívül legalább egynéhány érdekest és honunk virányára nézve újat is nem mutathatott volna föl, mi az általam összeállított és a Slovenská Matica 1871. évkönyvének 2. füz. 16. s következő lapjain lenyomatott ns. podhradi lombmohok jegyzékéből kivehető.*) Azóta ismét több, kirándulási területemre nézve új faj fedeztetett fel, melyek biztos meghatározását JURATZKA JAKAB úr szívességének köszönöm; s minthogy ezekkel az említett cikkem, azon a helyen, a hol megjelent, egyelőre nem pótolható; megengedi az igen tisztelt szerkesztő ur, hogy ezen póttadatok a ns. podhradi mohvirányhoz lapjában jelenhessenek meg. Ezek pedig a következők:

Sphaerangium muticum SCHR. Igen gyéren a földön Budisová mészdomb déli oldalán *Phascum cuspidatum* és *Anacalypta Starkeana* társaságában.

Eucladium verticillatum BS. Mésztuffon forrásoknál az Ivanóci erdőkben több helyen és nedves köveken egy kútnál a ns. podhradi gyümölcskertekben, de itt is csak meddő példányokban s nem gyakori.

Anacalypta Starkeana NEES et HORNSCH. Budisová mészdombon, némely évben gyakori és igen dúsán termő gyepek-kékb. Termetében hasonlít a nálunk több helyen előforduló *Pottia minutula*-hoz.

Barbula papillosa WILS. Ns.-Podhradon a *Populus pyramidalis* törzsein helyenként bőven, közönségesen *Orthotrichum obtusifolium* társaságában, de csak meddőn. (Ez évi augusztus hóban Nyitra megyében Lubinán egynéhány példányt *Acer campestre* törzsein is szedtem e könnyen megismerhető *Barbula* fajt.)

*) Prvotiny kvetny mohow listnatych okolia Zemansko-podhradskeho v Zupe trencianskej (Letopis Matice Slovenskej R. VIII. (1871) Sw. II. 16—341.

Barbula rigida SCHULTZ. A csötörtöki (Stvrtek) evang. temetőn 1871. márciushóban nagy mennyiségben; azóta többé ott nem láttam.

Barbula insidiosa JUR. et MILDB. Száraz helyeken a ns.-podhradi nyugati elhagyott szőlőkertekben *Barbula unguiculata* és *Phascum bryoides* társaságában, de ezeknél sokkal ritkább.

Bryum inclinatum BS. Igen ritkán a Kamenicsné völgy nedves, árnyékos helyein.

Bryum Funkii SCHW. Mésztuffot lerakódó forrásoknál a Chumy nevű völgyben Bosáca közelében, ritkán és csak meddőn.

Brachythecium salebrosum BS. *β. cylindricum* JUR. Ns.-Podhradtól éjszakra egy nagy fűzfa (*Salix fragilis*) hasadozott kérgén, de itt több év óta igen szépen kifejlődő gyümölcsessel.

(*Brachythecium albicans* BS. Azóta általam is több helyen, de csak meddő példányokban Csötörtök, Haluzice és Ns.-Podhrad közelében *Thuidium abietinum* és *Camptothecium lutescens* társaságában gyűjtetett.)

(*Brachythecium Mitdeanum* SCHPR.) E faj, melyet azelőtt csak meddő példányokban területünkől bírtam, több helyen Ns. Podhrad és Haluzice közelében gyümölcsessel is találtatott.)

Fissidens pusillus WILS. Ezen apró fajt JURATZKA-val találtuk 1876. júl. 23. egy forrásnál a ns.-podhradi gyümölcs-kertekben.

(„*Fissidens decipiens β. marginatus*“ a jegyzékből tör-
lendő, minthogy ez csak a *F. decipiens* toalakja, JURATZKA ur
szíves közlése szerint.)

Eurhynchium striatulum BS. Eddig csak egyszer szed-
tem a Kamenicsné völgyben.

Eurhynchium Schleicheri HARTM. = *E. praelongum* var.
abbreviatum BS. Árnyékos utak szélein Jarolinka erdőben
Ns.-Podhradnál.

Rhynchostegium murale BS. *γ. julaceum* SCHP. Itt ott fa-
gyökereken a Bosáci erdőkben.

Thamnum Alopecurum SCHP. Nedves árnyékos mészszi-
lákon Resetárovec erdőben és a felső Kamenicsnéi völgyben
összekeverve *Isothecium Myurum*mal és más mohokkal igen
gyéren és csak meddőn.

(„*Amblystegium irriguum* WILS?“ az említett jegyzékből
törölendő, minthogy ezen adat egy vízjárta helyen előforduló
A. serpens alakjára vonatkozik s a valódi *A. irriguum* mind-
eddig virányunk területén nem találtatott.)

Amblystegium fluviatile BS. Meddő példányokban a csö-
törtöki Vazsina vizalatti kövein bőven.

Hypnum Haldanianum GREV. Nedves helyeken Ns.-Podhrad közelében, eddig csak egyszer és csak meddőn találtatott.

Hypnum rugosum EHRH. Egy kis fenyvesben a haluzici erdőben, csak meddőn és igen ritka.

Thuidium tamariscinum BS. Nedves, bokros helyeken a Bosác völgy hegyi rétein csekély mennyiségben s eddig csak meddőn.

Grimmia commutata HUB. Mindenütt mészsziklákon, de nem nagy mennyiségben.

Ulota Bruchii HORNSCH. Eddig csak két kis példányban, melyet a Bosáci völgyben *Alnus glutinosa* törzsein szedett *Ulota crispula* között JURATZKA talált.

Dictionnaire de Botanique par M. BAILLON etc, Dessins de A. FAGUET. 1. 2. fascicule. Paris Hachette et Cie 160 l. Lex. 4.

Pompásan kiállított füzetek számtalan gyönyörű fametszet és egy egy igen díszes táblával. A ki franciául tud vagy ért, ne mulassza el ezen munka megszerzését. Hányszor érezte mindenki egy szótáralaku növénytani kézikönyv hiányát, az angolok és franciák tudnak ilyeneket felmutatni, de azokat az egyetlen LINDLEY és MOORE „treasury of botany“-ja kivételével legtávolabb sem lehet összehasonlítani a híres BAILLON a parisi orvosi facultas botanica tanára által kiadandó munkával. Ezen új szótár egyes cikkei nagyobbbrészt olyan botanicusok írták, kik az illető tárgyakkal tüzetesebben foglalkoznak, a francia munkatársak közül kiemeljük p.-ul BUREAU-t, a párisi természettudományi múzeum egyik tanárát és POISSON-t u. a. múzeum egyik őrségédjét, DE LANCESSAN és DE SEYNES a parisi orvosi facultas prof. agrégé-it, WEDDELL-t a francia Institut tagját, FOURNIÉR-t a parisi növénytani társulat titkárját; a külföldiek közül ASCHERSON-t, NYLANDER-t és a korán elhunyt ROHRBACH-ot.

A két első füzet után ítélve az egész szótár körülbelül harminc füzetből fog állani, de tekintettel, hogy egyes füzei csak több heti időközben fognak megjelenni, BAILLON csak minden hat hétben szándékozik egyet kiadni, megvétele nagyon könnynyitve lesz.

Botanischer Jahresbericht. Systematisch geordnetes Repertorium der Botanischen Literatur aller Länder. Unter Mitwirkung von etc. herausgegeben von DR. LEOPOLD JUSZ, a. o. Prof. am Polytechnikum in Carlsruhe. Dritter Jahrgang (1876). Erster Halbband. Berlin 1876. Gebrüder Borntraeger (Ed. Eggers) 1—560 l. Lex 8.

A nagyfontosságú vállalat harmadik évfolyamának első fele előttünk fekszik. Örölnünk kell, hogy az életre való vállalat, a botanikusok

részvétének is annyira örvend, hogy a nagy költségeknek dacára tovább megjelenhetik. A mint a munka címlapján olvashatjuk ez minden ország növénytani irodalmának repertoriuma és így egy egész könyvtárt pótol. Kivánatos lenne tehát, hogy az ország minden nagyobb könyvtárában meg lenne ezen munka. A felsőbb tanodák könyvtárait nézve mily fontos az, nem is akarjuk bizonyítani. Az előttünk levő részben megvannak az évi jelentések, a kryptogamák (1—356 l.), az anatomia és morphologia (357—540)-ról egészen és a palaeontologia kezdete (540—).

Ezen kötetnél azon helyes javítást lehet tapasztalni, hogy minden nagyobb csoport után meg van a felállított új fajok igen célszerűen készített áttekintése.

Ha van mégis valami, a mit nem helyeselhetünk, az az, hogy egyes referensek néha bírálják, sőt mi teljességgel nem felel meg egy Repertorium feladatának új néha polemicus természetű adatokat is adnak. Mintán így néha nem lehet élesen az autor és a referens szövegét egymástól elválasztani az olvasó nem nyerheti azon objectiv tájékozást, melyre első sorban szüksége van. Szükséges lesz, hogy erre az illető referensek ügyeljenek, annál is inkább, mert kritikák oda valók, hol kritikák ellen felszólalhatni.

Repertorium annum literaturae Botanicae periodicae curant
G. C. W. BOHNENSIEG et W. BURCK Tomus secundus MDCCCLXXIII
Harlemi Erven Loosjes, 1876. XX. és 200 l. 8 r.

Míg a német botanische Jahresbericht referál, a Repertorium annum egy más feladatot teljesít; lehetőleg pontosan és jó áttekintésben adja a folyóiratokban megjelent értekezések és megírált, ismertett vagy csak mint újdonságok felemlített munkák címeit. Ez azért oly becses, mert az összes megjelent bírálatok és ismertetésekre figyelmeztet. Ez különösen fontos az írókra nézve, mert így megtudják, hogy munkáikról megjelenésük alkalmával hol tettek említést, de fontos mindenkire nézve, ki a folyóiratirodalmat különben nem tudná evidentiában tartani.

Ezen igen célszerűen berendezett mű egyes köteteinek ára — tekintetbe véve a tartalmat — igen mérsékelt

Genera plantarum ad exemplaria imprimis in herbariis kewensibus servata definita; auctoribus G. BENTHAM et J. D. HOOKER. Voluminis secundi pars II. sistens dicotyledonum gamopetalorum ordines XXXIX, Stylideas-Plantagineas. Londini Reeve et Co., Williams et Norgate 1876. VIII. és 539—1270 l. Lex. 8.

1840-ben tehát 36 év előtt volt ENDLICHER Genera plantarum című kolossalis munkája bevégezve; 1836 ban jelent meg

annak első füzete, tehát négy év alatt ezen mű készen volt a vevők kezében; hogy azután még mantissákat kellett a műhöz adni, az a munka tartalmánál fogva igen természetes, miután új felfedezések és csekély hiányok pótlása egy oly munkánál mely a földünk összes növény neveit leírja, mindenkor elő fognak jönni. És ezen műt képes volt kiadni ENDLICHER oly rövid idő alatt, akkor midőn még a bécsi gyűjtemények is felállítandók voltak, midőn a levelezések és csomagküldemények még nem nyerhettek mindig vasuton gyors tovább szállítást. A ki tehát ezen különben berendezés, typographiai célszerűség és gyakorlati hasznavehetősége miatt is kevés újabb munka által tulszárnnyalt könyvet használja vegye azt kegyelettel és hálával kezébe. A munka sokáig várt vetélytársra és csak 1862-ben akadt egy ilyen midőn a két legkitünőbb, a két legtapasztaltabb angol systematicus Genera plantarum-ot különösen a kewi herbariumok alapján kezdett kiadni. A BENTHAM és HOOKER által írt Genera melyeknél a Dr CANDOLLE rendszere szolgált alapul — hogy azt több helyt változtaták talán nem is szükséges kiemelni — most a gamopetalok végéig ért, tehát 13 év alatt alig végeztetett be az ENDLICHER munkájának tartalmát véve ennek harmad része. Azon teljes synonymia mely ENDLICHERNÉL van, itt egy kissé reducaltatott, első sorban az angolok munkái vannak tekintetbe véve és néha egy kissé förcirozva is mentetik az angolok prioritása. De az inkább gyakorlati irányu munka mely a modern morphologia haladásaira nines épen nagyon tekintettel — ez igen természetes mert az angolok ezen a téren R. BROWN óta nem mutatnak fel sokat — mégis sokat tartalmaz mit mindenki örömmel elismer. Így minden család jellemzését követi a Formae abnormes felsorolása és azután a Conspectus generum mely röviden a legmarquansabb jellegeket használva, adja az azután bővebben tárgyalt genusok characterét.

A változások melyeket a családok körülírásánál észrevehetni nem nagyok és tulajdonképen egészen újat nem találtunk, egyes családok és nemek összevonását és elhelyezését illetőleg még külön közleményekben felszólalunk.

Ha a munka így halad akkor a virágos növények talán egy vagy másfél lustrum után be lesznek végezve, igen kívánatos lenne ha a szerzők már most intézkednének, hogy a kryptogamok is feldolgoztassanak. Valóban bámulnunk kell ezen „Genera” lapozásánál, azon roppant kincsek felett, melyeket a kewi herbarium tartalmaz.

Synopsis museorum europaeorum praemissa introductione de elementis bryologicis tractante. Auctore W. PH. SCHIMPER, Stutt-

gart 1876. E. Schweizerbart Editio secunda aucta et emendata. Vol. I. 4 számozatl. és CXXXI l. Vol. II. 886 l. 8r.

A régóta várt könyv megjelené, kiállítása berendezése ellen nem lehet semmit sem mondani, ha csak nem azt, hogy a régi lithographiák copiai nem olyan szépek mint a régiak voltak és hogy az Indexekben a számok többször hibásan vannak szedve. De igenis sajnálkozásunkat kell kifejeznünk, hogy Magyarország ezen munkában egészen hiányzik, mert azt csak senki sem fogja állítani, hogy a három a Synopsis 253, 631 és 761 l-ján felemlített adat lenne csak érdemes, hogy a munkába felvétessek. Annál különösebb ez, mert a Magyarországra vonatkozó adatok eltekintve attól, hogy az elsőket HEDWIGNEK köszönjük, nagyrészt szakférfiaktól származnak és a publicált adatok egy része épen HAMPE vagy JURATZKA a két kitünő bryolog revisiói alapján állítottak össze! Uj magyar faj különben kevés állítottatott fel és azért mégis a Magyarhonban talált fajok nagyobb része a munkában megvan és az így is a hazai bryologoknak jó szolgálatot fog tenni. Lapunk szerkesztője különben egy terjedelmesebb cikkben ismertette röviden a bryologia körül tett fáradozásokat Magyarhonban és egyben az eddig ismert magyarországi mohok névjegyzékét*) is adta és pedig két okból, először hogy ezen compendiós lajstrommal könnyű áttekintést nyerni lehessen, másodszor hogy ezen lajstrom alapján az erdélyi muzeum desideratumait jobban közölhesse. Az áttekintésből meggyőződhetünk, hogy a SCHIMPER Synopsisában tárgyalt mohfajoknak fele, és a mohnemeknek majdnem kétharmada Magyarországról már ismeretes. Külömben ugy látszik SCHIMPER Európája csak Nyugat-Európa, mert Galicia is hiányzik, Törökországról és a Balkánfélszigetről alig van egy pár adat, és Oroszország is csak a német tartományok által van képviselve.

De még ezen hiányok mellett is a könyv minden bryolognak kedves hasznos kézikönyve marad.

Die Blüthe der Compositen von DR. EUG. WARMING in Kopenhagen. Mit 9 lithographirten Tafeln. [Botanische Abhandlungen aus dem Gebiet der Morphologie und Physiologie. Herausgegeben von DR. JOHANNES HANSTEIN, Professor der Botanik an der Universität Bonn. III. Band II. Heft.] Bonn bei Adolph Marcus 1876. VI. és 167. l. 8 r.

Ezen nagy fontosságú értekezés főeredményei röviden összefoglalva körülbelől a következők:

*) Valóban nincsenek-e az irodalomban Magyarországon talált lombmohok felemlítve. Erdélyi Múzeum III. évf. (1876) 163—177 l.

A jelenkor *Compositái* legifjabb elődei hermaphrodit virágok voltak. Ezen virágot alkotta 5 összenőtt kehelylevél, öt ezekkel altarnáló összenőtt szíromlevél, öt a szíromlevelekkel altarnáló és — mint ez a sympetaloknál rendszeren szokott előjönni — azokhoz nőtt porlevél és két a medianében fekvő gyümölcslevél. Lehet, hogy a termő kétrekeszes és többpetés volt és csak a virat megváltozása végezt redukáltatott. A virat talán egy ernyő volt, mert ugy látszik sokkal gyakoribb azon eset hogy a fejecské mint ernyő fejlődik, minthogy a vacok erős meghosszabítása következtében egy füzer jött volna létre, mi talán még nem észleltetett. A két „Vorblatt“ *) valószínűleg már kifejlődve volt. A Composita-elődöknek (morphologiai törvényeken alapuló) tovább képződése alkalmával, a virat egy fejecskévé változott s midőn a steril „Hochblatt“-ok **) öszszeszorítottak, egy involucrum védő szerepét nyerték; a fertil bracteák vagy megtartattak, vagy két irányban fejlődtek t. i. egy csoportnál (nyomtalan) eltűntek, egy másiknál (*Cynareae*) pelyvalevelekké váltak. A „Vorblatt“-ok nyomtalan eltűntek. A hermaphrodit virágok ivarilag némi változást szenvedtek, ez utóbbinak talán biológiai alapja is van (rovarok által termékenyítés); legkevésbé változott a szírom a hermaphrodit *Tubifloráknál*, legtöbbet a *Labiatiflorák* (hova a *Radiaták* is számítandók) és a *Ligulifloráknál*. Továbbá bekövetkezett a synandria és a peték egyre (mely valószínűleg a hátulsó gyümölcslevélhez tartozik) redukáltattak, ezt leginkább a szoros állás okozta. A kehely felesleges lett, miután részint a virágok szoros állása, részint az involucrum, részint a szírom eléggé védtek és — a kehely kevésbé fejlődött. Nagyon érdekes, Warming kutatásai szerint, hogy a kehelydurványoktól (még olyan eset is van, hol ez egészen eltűnik, *Xanthium*, *Ambrosia*) a majdnem teljesen kifejlődött kehelylevelek minden variációt lehet a *Compositák*-nál észlelni. A nagy szakismerettel véghez vitt fejlődéstani munkálatok főcélja épen az is volt, de önálló új levelek fejlődését mint azokat Lund állítja határozottan tagadja.

Flora italiana ossia descrizione delle piante che nascono salvatiche o si sono insalvaticate in Italia e nelle isole ad essa adiacenti distribuita secondo il metodo naturale del Prof. FILIPPO PARLATORE. Vol. V. Parte seconda. Firenze Tip. dei successori Le Monnier 1875. 321—671. l. 8 r.

Miután ezen könyv csak 1876-ban jutott a nemolasz Európába, arról annál is inkább kell megemlékeznünk, mert ezen florá-

*) és **) Az újabb német morphologia ezen kifejezéseit én németül használom évek óta, mig nem kapunk jó magyar nevet, nem látom be, miért ne használjuk.

a legbővebben dolgozott, mely egyáltalában létezik eddigelé. Fontos nemcsak mint flora, hanem azon bő systematicus jellemzések miatt is, melyeket a szerző a család és nemek leírásának szentel. Ezen félkötetben vannak

1) a *Rutaceae*, ide számlálja P. a legtöbb botanikustól ide sorolt *Zygophylleae*, *Diosmeae* és *Zanthoxyleae*, továbbá a BENTHAM és HOOKER-től ide vont *Aurantiaceae* és a BAILLON-tól ide helyezett *Simarubeae*-n kívül még a *Meliaceae* és *Cedrelaceae*-t is;

2) a *Terebinthaceae*, ezen családot is bővítette P., mintán nemcsak a BENTHAM és HOOKER-től ide vont *Spondiaceae* és a LE MAOUT és DECAISNE-től ide számított *Burseraceae*, hanem a *Connaraceae*-t is a *Terebinthaceae*-hoz tartozónak mondja;

3) a *Sapindaceae*-t úgy veszi, mint BENTHAM és HOOKER, csak hogy még a *Malpighiaceae*-vel bőviti.

4) A *Rhamneae* család P.-nél igen tágítva lett, ide tartoznak szerinte a *Celastrineae* R. BR., *Ilicineae* R. BR., *Ampelideae* KUNTH (*Vites* JUSS.)

5) *Coriariaceae*, DC.

6) A *Hypericineae*-hez tartoznak a *Dipterocarpeae* BLUME, *Ternstroemiaceae* DC., *Marcgraviaceae* JUSS., *Rhizoboleae* DC., *Clusiaceae* LINDL., *Reaumureaceae* ENDL., *Tamariscineae* AUG. ST. HIL.

7) A BAILLON *Bixineae* családjához sorolja P. a *Cistineae*-t és ez utóbbi nevet veszi családnévnek.

Már ez mutatja eléggé mily nagyfontosságu ezen mű tanulmányozása, mintán szerzője egy szerencsés éghajlat alatt élván sok oly eleven növényt tanulmányozhatott, melyet mi csak kevés példányokban bírunk herbariumainkban.

Az egyes fajoknál, a szerző a növényföldrajzi elterjedésre is figyel és ezen alkalommal többször említi fel hazánkat is.

Acer obtusatum WK. a 408. l. szer. az *A. Opalus* MILL. (= *A. opulifolium* VILL.) var. β , a mint azt már NEILREICH Ung. Aufz. 298. l. gyanította.

Methodisches Übungsbuch für den Unterricht in der Botanik an höheren Lehranstalten und Seminarien von DR. E. LOEW
Oberlehrer an der Königlichen Realschule zu Berlin. Erstes Heft. Für die Unterstufe. Berlin 1875. Verlag von Otto Gülscher et Cie. XII. 120 l. 8 r. Zweites Heft Für die Mittelstufe u. o. 1876. VI. 180 l. 8 r. Drittes Heft. Für die Oberstufe, u. o. 1876. VIII. 120 l. 8 r.

Ez egy jeles mű, melyet minden-még oly korlátolt anyagi viszonyok alatt levő tanférfinak melegen ajánlhatunk. Minden egyes füzetet külön lehet kapni csekély árárt.

A munka VIII. cursust tartalmaz, a cursusokban a tananyag oly célszerűen van tárgyalva, hogy ebből a szükségost bármint iskola számára össze lehet állítani. A két első füzet ugy szolván csak kérdések és feladatokat tartalmaz, a harmadikban ezek ritkábban szerepelnek, mert ha a két első füzet anyaga olyan, hogy a tanítvány maga is megfigyelhet, a harmadik füzetben tárgyalnak közül a legkevesebbet észlelheti maga. De közölni akarom a három füzet tartalmát fővonalában.

Az I. füzetben három cursus van, ezen cursusokban a tanítványok foglalkoznak leírásokkal, összehasonlításokkal, növény-meghatározásokkal, a II. és III. cursusban levők számára vannak még kérdések a morphológiából és rajzfeladatok, mind a három cursus tanulói számára házi feladatok és végre függelékkepen recapitulatiók, így az első cursus számára kérdések a legfontosabb morphologiai alapfogalmakról, kérdések a honi fás növények megkülönböztetése érdekében, kérdések a fák élete felett; a II. és III. curs. számára, a morphologia alapfogalmai, a II. curs.-ban tárgyalott növénycsaládok áttekintése, a természetes növényrendszer.

A második füzetben: a IV. curs. I. A systematicához. Az *eleutheropetalok* legfontosabb családjai. II. A morphológiához és biológiához; az V. curs. I. a *gamopetalok* és *apetalok* legfontosabb családjai. II. Egyes kryptogamok mint előkészület a sejtek és szövetek morpholog.; VI curs. a *monocotyledonok* és *Gymnospermák* legfontosabb családjai. Függelék mind a három curs. számára házi feladatok a systematica, morphologia és biológiából, rajzfeladatok, fogalmazványok és előadások az V. és VI. curs. számára. Végre áttekintése a legfontosabb növénycsaládoknak a természetes rendszer szerint.

A harmadik füzetben a VII. és VIII. curs. Tárgyai részletek a morphologia, physiologia, növényföldrajz és a növényország palaeontológiája köréből.

Ezen munka kidolgozásánál szerző a legjobb forrásokat használta így p. ASCHERSON, EICHLER, GEYLER, GRASEBACH, PRANT, SACHS és mások munkáit. De a szerző mint önálló buvár is jó hírnévnek örvend és mint munkájából kitűnik igen ügyes paedadog, ilyen körülmények között készülhetett egy munka, mely a követeléseknek megfelel.

A munka nem csak a polgári iskolában és a középtanodában használható, hanem a tanítóképezdek számára is becses alapot szolgál, sőt az egyetemi hallgatóknak is mint igen ügyes repetitorium, mely mindig gondolkozásra kényszerít igen sok esetben és különösen repetitiók alkalmával jó utbaigazító lehet.

De mindezekkel nem akarjuk azt mondani, hogy mindent a

mit a könyv mond elfogadunk, a mi viszonyainkhoz mértén egyet-mást bizonyosan máskép kell összeállítani, egy és másra nézve vannak újabb eredmények is, de ezek csekélységek és ha ezekre itt utalunk ez csak azért történt, hogy a könyvet nem akarjuk mint csálhatatlant, hanem mint sok igen sok tekintetben jeles könyvet ajánlani. A könyv gondolkodó használója majd azon el fog igazódhatni.

IRODALMI HIREK.

PRITZEL *Thesaurus literaturae botanicae* sat. c. nagy bibliographiai munkája második kiadásából csak négy füzet jelent meg eddig, a szerencsétlen szerző halála következtében, az előfizetők hiába várták a folytatást. Legjobb forrásból nyert tudósítások szerint, a munka folytatását Dr. C. JESSEN tanár az eldenai gazdasági akadémiában magára vállalta és egy új füzet „nem igen hosszú idő múlva” fog megjelenni.

A HOPFMEISTER által kiadott *Handbuch der physiologischen Botanik* folytatását 1876-ra ígérte a kiadó, az illető részek egyike (DE BARY, *Die Vegetationsorgane der Phanerogamen und der Farne. Mit zahlreichen Holzschnitten*) valószínűleg csak 1877 husvét táján lát napvilágot; a második rész (HOPFMEISTER *Geschlechtliche Fortpflanzung der Phanerogamen. Bildungsgeschichte der Blüthe, der Frucht und des Samens* ca. 32 Bog. mit ca. 40 Holzschnitt.) megjelenése pedig egyáltalában most meg nem határozható, miután a kitűnő szerző súlyos betegségben színlődik.

Midőn 3 év előtt a DE CANDOLLE „*Prodromus*”-ának XVII. kötete megjelent, melylyel a kétszikűek tárgyalása bevégeztetett ALPHONSE DE CANDOLLE egyben kijelentette, hogy a munkát nem folytatja; de úgy látszik, hogy ezen szándékától mégis elállt, a menyiben t. i. a *Prodromus* kiegészítése érdekében egyes phanerogam növénycsaládok monographiáját kívánja kiadni fia CASIMIR DE CANDOLLE al. Ezen monographiák oly módjában lesznek, mint a *Prodromus* utolsó köteteiben közlöltek és az egyszikű és a *Prodromus* legrégibb köteteiben már megjelent kétszikű családokról fognak szólni. A *Smilacaceae* családját Alph. DE CANDOLLE, az *Araceae*-t ENGLER fogja dolgozni. A többi munkatársakat még nem tudjuk.

AZ 1876-BAN ELHUNYT NEVEZETESEBB BOTANIKUSOK.

AD BRONGNIART * 1801. jan. 11. † 1876. febr. 18, mint a növényélettan tanára a párisi Jardin des plantes-ban. B. leginkább a phytopalaeontologia terén működött, de Franciaországban

azon hirnek örvendett, hogy az élők közül ő az első francia systematicus. Ösmerekes növényrendszere, úgy szólván „officielle“ volt Franciaországban, 1854 óta mint az összes francia természettudományi karok főfelügyelője (Inspecteur général) működött. (B. Z.)

JOHN JOS. BENNETT * Tottenhamban London m. 1801. jan. 8. † Maresfieldb. 1876 febr. 20.; tiszteletére többször állítottak fel genusokat, de melyek mind synonymoknak bizonyultak. A hires ROBERT BROWN utódja, a british museum őre, nem sok, de pontos systematicai munkái után ismeretes. Hirnevét még inkább köszönheti azon körülménynek, hogy ő örökölte R. BROWN australian fontos növénygyűjteményét. Ezen gyűjtemény ugyan a british museum növénytani osztályában volt felállítva, mégis ha valaki használni akarta, csak úgy juthatott hozzá, ha Maresfieldbe Bennethez levelet irt, ki különben mindenkinek legelőzékenyebben megadta az engedélyt. Most halála után a nagyfontosságú herbarium, melynek segítségével a „Prodromus Novae Hollandie sat. Lond. 1810.“ megiratott, az első munka, melyben a növények a természetes rendszer szerint soroltatnak fel, nyilvános tulajdon lett, és pedig oly formán, hogy a főgyűjtemény a British museum, egy második a Kew Garden herbariuma, egy harmadik az edinburgi egyet. kertben van elhelyezve. (R. BROWN a mint mindenki tudja Skotíáb. Montroseb. * 1773. dec. 21. † 1858. jun. 10. Londonb.)

CONRAD DELBROUCK a Pflanzenstacheln-ról szóló munka szerzője (HANSTEIN Botanische Abhandlungen II. B.) † apr. 4. 25 éves korában. (B. Z.)

GILES MUNBY † apr. 11. Holth. Farnham m. 63 éves korában, (Munbya Boiss, Boraginacea) algiriai növények gyűjtésével és leírásával foglalkozott. (E. J.)

LEOPOLD FÜCKEL, ki a volt nassani hercegség flórájával sokat foglalkozott, olaszországi utjából Nassauban akarván utazni, Bécsben máj. 8-án a typhus áldozata lett. FÜCKEL élete utolsó éveiben leginkább a mycologia terén működött, az ezen irányban készült nyomtatványai a leghasznavehetőbbek közé tartoznak.

W. G. MC. IVOR † Oatcamundb. 1876. jun. 8. a MARKHAM CLÉMENT által Peruból Indiába szállított *Cinchona* cserjék acclimatizációjá az ő nagy érdeme (G. CHR.)

EDWARD NEWMAN a Phytologist egykori kiadója, az ösmerekes pteridolog † jun. 12. 75 év. k. (G. CHR.)

AL. VON SCHRENK, a hires középázsiai utazó, kitől számtalan songariai növény van a nagy herbariumokban, † jun. 13. Dorpatban 61 éves kor. (B. Z.)

CHR. GO. EHRENBURG berlini egyet. r. ny. tanár * 1795. apr. 19. Delitzschb. Prov. Sachsen Poroszországban. † jun. 27.

Berlinben. Tiszteletére új nemeket állítottak fel SPRENGEL (de. ez = *Amaia* AUBL.) és MARTIUS (kinek *Ehrenbergia*-ja = *Kallströmia* Scop.) Nagyk érdemei az alsóbb rangú állatok vizsgálása és ismeretése körül, de ifjabb éveiben növények és különösen penészekkel foglalkozott. Ő észlelte és írta le először a *Syzygytes conjugatióját* (E. de mycetogènesi Nov. Acta A. L. C. 1820 Ezen munka különben még több más érdekes mycologiai közleményt tartalmaz). 1820—1825. Afrikában utazott, az azon alkalommal gyűjtött növények részben még feldolgozatlanul a berlini k. herbariumban vannak, 1827-b. HUMBOLDT SÁNDORT kísérte Közép-Ázsiába. Sokat foglalkozott a *Bacillariaceakkal* (*Diatomaceae*) is, melyeket különben állatoknak tartott.

WILHELM VELTEN a bécsi erdészeti kísérleti állomás adjunctusa (*Karlsruheben sept. 28. 1843.), a legszebb reményekre jogosító phytophysiológok egyike, egy nyári szünidő kirándulás alkalmával aug. 26. a Lienz (Tyrol) melletti Spitzkogel u. n. Bretterklammján 14 meternyi mélységbe lebukott és egy előálló sziklán maradt, hol a hulláját sept. 1. egy zergevadász feltaálta. (Oe. b. Z.)

KINEVEZÉSEK

E. CREPIN a rózsák monographusa, és a Manuel de la Flore de Belgique szerzője a brüsseli állami növénykert (Jardin botanique d'Etat) igazgatójának, E. PRIELIEUX pedig a most alapított párisi mezőgazdasági facultásnál a növénytan tanárának nevezetett ki.

NYILVÁNOS GYŰJTEMÉNYEK.

CHARLES GRENIER (*Besançonb. 1808. † u. o. nov. 9. 1875.) a besançon-i természettudományi facultas volt dékán-jának herbariuma a párisi természettudományi múzeum tulajdona lett, GRENIER, GODRON a nancyi természettudományi facultas dékánjával az eddig legjobb-nak tartott „Flore de France“ (Paris 1848—1856. 3 köt.) írója. (E. J.)

A Louvainban eli. báró OSCAR DE DIEUDONNÉ nagyobbbrészt europai növényeket, állítólag 10,537 fajt tartalmazó herbariuma a brüsseli növénykertnek ajándékozott. (E. J.)

ROS. BROWN herbariuma (l. BENNETT 15.)

KÉRELEM.

A magyar növénytan lapok szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó levelek és küldemények Kanitz Ágosthoz Kolozsvárra intézendők.